

„Zvýšení efektivity a kvality sociálně-právní ochrany dětí v Jihočeském kraji“,
registrační číslo projektu: CZ.1.04/3.1.03/C2.00072

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

Jihočeský kraj

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

METODIKA K NÁHRADNÍ RODINNÉ PÉČI

**PRO PRACOVNÍKY ORGÁNU SOCIÁLNĚ-PRÁVNÍ OCHRANY
DĚTÍ PŘI OBECNÍM ÚŘADU OBCE S ROZŠÍŘENOU
PŮSOBNOSTÍ V JIHOČESKÉM KRAJI**

Aktualizace k 30. 06. 2015

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

OBSAH

- 1. Evidence dětí při krajském úřadu.**
- 2. Pěstounské péče na přechodnou dobu.**
- 3. Vyhodnocení potřeb dítěte v náhradní rodinné péči.**
- 4. Vyjádření lékaře o zdravotním stavu nezletilého dítěte pro účely svěřeni do náhradní rodinné péče.**
- 5. Protokol - souhlas se sourozenci.**
- 6. Přehled změn k NOZ.**

1. Evidence dětí při KÚ

1.1 Metodické doporučení Krajského úřadu Jihočeského kraje, oddělení sociálně-právní ochrany dětí k vedení evidence dětí dle § 21 odst.1) zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů

Obecní úřad obce s rozšířenou působností (dále jen „*obecní úřad ORP*“) založí spisovou dokumentaci o dítěti pro účely zprostředkování náhradní rodinné péče na základě vyhodnocení situace dítěte a jeho rodiny a na základě individuálního plánu ochrany dítěte; tuto spisovou dokumentaci založí obecní úřad ORP vždy po podání návrhu soudu podle § 14 odst. 1 písm. a) až f) zákona o sociálně-právní ochraně dětí nebo pokud bylo zahájeno řízení soudu, které může vést k odebrání dítěte z péče rodičů nebo jiných osob odpovědných za výchovu dítěte.

Z výše uvedeného vyplývá, že do evidence krajského úřadu je nutné hlásit **všechny děti, které se ocitají mimo svoji biologickou rodinu.**

U dětí se specifickou péčí (např. zdravotně postižené, s výraznými výchovnými problémy, s psychiatrickou diagnózou a medikací apod.) je nutné přesně popsat specifické potřeby dítěte a navrhnout, jaké tolerantní pěstouny či osvojitele je nutné vyhledávat a jaké potřebné služby je nutné mít v dostupnosti. Nelze říci, že dítě není vhodné do NRP!

A) Dokumentace pro evidenci obsahuje:

- **evidenční list** (jméno, datum narození, st. občanství, popis aktuální situace, předpoklad NRP)
- **vyhodnocení situace dítěte**
- **IPOD**
- **v případě NRP** – doplnění kompletní dokumentace ke zprostředkování NRP
- **vyřazení**
 - a) *návrat dítěte do biologické rodiny* – obecní úřad ORP zasílá rozsudek, kterým je dítě svěřeno do biologické rodiny s PM
 - b) *zletilost* – dítě bude automaticky vyřazeno z evidence (krajský úřad ani obecní úřad ORP nezasílá zprávu o zletilosti a vyřazení)
 - c) *úmrtí* – obecní úřad ORP zašle krajskému úřadu úmrtní list dítěte a dítě je vyřazeno z evidence KÚ

Názor dítěte – nepřeje si zprostředkování NRP:

V případech, kdy dítě uvádí, že nechce žít v jiné rodině (např. pěstounské rodině), je dokumentace dítěte taktéž zaslána na krajský úřad, který situaci dítěte vyhodnotí, neboť nelze u tohoto dítěte jednoznačně vyloučit náhradní rodinnou péči. Tyto případy jsou posuzovány individuálně, přichází v úvahu také konzultace psychologa krajského úřadu s dítětem v zařízení.

B) Průběžné informace o dítěti, které zasílá obecní úřad ORP OSPOD do evidence KÚ:

a) Obecní úřad ORP OSPOD - péče

Sociální pracovník/pracovnice zasílá každé 3 měsíce

- průběžně zprávy o dítěti (dostačující jsou zprávy z návštěv dítěte v ústavním zařízení nebo v zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc),
- vyhodnocení situace dítěte a IPOD (vždy, když dojde k novému vyhodnocení a novému IPOD)
- v případě ukončení diagnostického pobytu se zasílá aktualizovaný IPOD s uvedením aktuálního pobytu dítěte.

b) Obecní úřad ORP OSPOD - sociální kuratela

Sociální pracovník/pracovnice zasílá nejméně 1x za 6 měsíců

- zprávu o dítěti (dostačující jsou zprávy z návštěv dětí v ústavním zařízení),
- vyhodnocení situace dítěte a IPOD (vždy, když dojde k novému vyhodnocení a novému IPOD),
- v případě ukončení diagnostického pobytu se zasílá aktualizovaný IPOD s uvedením aktuálního pobytu dítěte.

PODPORUJEME
 VAŠI BUDOUCNOST
 www.esfcr.cz

1.2 Evidenční list SPOD

Evidence KÚ JČK dne	
Evidenční číslo	
Datum založ.spis.dok k NRP	Spis.značka
ORP <i>sociální pracovnice</i>	
Datum přijetí do péče OSPOD	

Jméno a příjmení dítěte	
Datum narození	
Rodiče nebo jiné osoby odpovědné za výchovu	
Doklad o státním občanství (ze základního registru obyvatel)	<i>nezl. je občanem ČR, SR ...</i>
Zdravotní stav dítěte <i>(uvádět informace z vyhodnocení situace dítěte)</i>	
Popis situace (<i>soc.situace, kontakt s biolog.rodinou, sourozenci</i>)	
<ul style="list-style-type: none"> • <u>Aktuálně</u> 	
<ul style="list-style-type: none"> • <u>Potřebná opatření na ochranu dítěte</u> (<i>PPD, ZDVOP apod.</i>) 	
<ul style="list-style-type: none"> • <u>Předpoklad zprostředkování NRP</u> <i>(adopce, pěst.péče x návrat do biologické rodiny, uvádět specifické potřeby dítěte)</i> 	
Názor dítěte na NRP (<i>s ohledem na věk a rozumovou vyspělost</i>)	

PODPORUJEME
 VAŠI BUDOUCNOST
 www.esfcr.cz

1.3 Evidenční list SPOD - sociální kuratela

Evidence KÚ JČK dne	
Evidenční číslo	
Datum založ.spis.dok k NRP	Spis. značka
ORP <i>Kurátor pro děti a mládež</i>	
Datum přijetí do péče OSPOD	

Jméno a příjmení dítěte	
Datum narození	
Rodiče nebo jiné osoby odpovědné za výchovu	
Doklad o státním občanství (ze základního registru obyvatel)	nezl. je občanem ČR, SR ...
Zdravotní stav dítěte (uvádět informace z vyhodnocení situace dítěte)	
Popis situace (soc.situace, kontakt s biolog.rodinou, sourozenci)	
<ul style="list-style-type: none"> • <u>Aktuálně</u> 	
<ul style="list-style-type: none"> • <u>Potřebná opatření na ochranu dítěte (PPD, DDÚ, VÚ apod.)</u> 	
<ul style="list-style-type: none"> • <u>Předpoklad zprostředkování NRP</u> (adopce, pěst.péče x návrat do biologické rodiny, uvádět specifické potřeby dítěte) <i>(V souladu se specifickými potřebami dítěte by pěstouni měli mít zkušenosti s dětmi, které mají závažné výchovné problémy (záškoláctví, dopouštějí se krádeží, požívají alkohol nebo návykové látky, jsou ohroženy závislostí, spáchaly trestný čin nebo opakovaně přestupek, s projevy agresivity).</i> 	
Názor dítěte na NRP (s ohledem na věk a rozumovou vyspělost)	

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

2. Pěstounská péče na přechodnou dobu (PPD)

2.1 Plán předání a převzetí dítěte do PPD

Plán předání dítěte do PPD

Informace pro předání dítěte do pěstounské péče na přechodnou dobu pro všechny zúčastněné

Informace o dítěti a popis aktuální situace:

.....
.....
.....
.....
.....

Přehled kontaktů

K dítěti

úřad / subjekt	zodpovědná osoba	kontakty
OSPOD dítěte, který podává návrh na PO		Tel: Mail:
KÚ		Tel: Mail:

K pěstounům

úřad / subjekt	pečující / zodpovědná osoba	kontakty
pěstouni PPD		Tel: Mail:
OSPOD pěstounů		Tel: Mail:
Dohoda pěstounů		Tel: Mail:
KÚ		Tel:

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Plán převzetí dítěte do PPD

	Obsah jednání	Vyřizující subjekt	Den / Čas	Místo vyřízení	Vyřizující dokument
1.	návrh na PO	OSPOD			
2.	hospitalizace s dítětem				
3.	převzetí dítěte do péče PPD				
4.	následná péče	<i>a) péče o dítě v rodině pěstounů:</i> kontaktují oš.pediatra a domluví termín první prohlídky, pečují o dítě <i>b) součinnosti OSPOD dítěte a pěstounů:</i> vyhodnocení sit.dítěte, IPOD, kontakt s matkou - protokol. souhlas s osvojením či návrat dítěte do péče matky, zajištění dokumentace pro zprostředkování NRP <i>c) případné zprostředkování NRP:</i> KÚ			

Všem:

Pokud by nastaly jakékoliv změny v plánu, prosím o zaslání informace všem zúčastněným stranám.

Dále prosím o Vaše písemné potvrzení mailu, příp. Vaše připomínky či dotazy.

2.2 VZOR - Poučení rodičů v případě svěření dítěte do pěstounské péče na přechodnou dobu

Městský úřad
odbor

oddělení sociálně právní ochrany dětí

Vážený rodiče,

rozhodnutím soudu bylo vaše **dítě svěřeno do pěstounské péče na přechodnou dobu**. Získáváte tak čas na ujasnění si, zda chcete, aby se vaše dítě vrátilo zpátky domů. Jestliže ano – můžete nyní doma připravit vše, co je potřebné pro jeho dobrý návrat.

1) Kontakt dítěte s vámi

Pro vaše dítě je důležité, abyste s ním zůstali i nadále v kontaktu. To je možné vždy po dohodě s příslušnou sociální pracovnící, která s vámi domluví možný termín, čas a místo setkání.

2) Práva vás, rodičů, jako zákonných zástupců dítěte

Jako zákonní zástupci, v případě, že je vaše dítě umístěno do pěstounské péče na přechodnou dobu, máte svá práva.

Jedná se o tato práva:

- 1) právo na informace o dítěti, a to na základě své žádosti
- 2) právo na udržování kontaktu s dítětem, nebrání-li tomu závažné okolnosti ohrožující dítě (korespondencí, osobním kontaktem)
- 3) právo na poradenskou pomoc ve věcech výchovné péče o dítě zprostředkovanou příslušnou sociální pracovnící

3) Poučení o důsledcích v případě, kdy jako rodiče nebudete s vaším dítětem udržovat pravidelný kontakt

Péče o dítě vychází z Úmluvy o právech dítěte, článek 20 – dítě dočasně nebo trvale zbavené svého rodinného prostředí nebo dítě, které ve svém vlastním zájmu nemůže být ponecháno v tomto prostředí, má právo na zvláštní ochranu a pomoc poskytovanou státem. Státy, které jsou smluvní stranou úmluvy, zabezpečí takovému dítěti v souladu se svým vnitrostátním zákonodárstvím **náhradní péči**.

V případě, kdy nebudete projevovat o dítě zájem, bude třeba zajistit dítěti péči v náhradním rodinném prostředí formou pěstounské péče nebo osvojení.

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Podle zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník:

§ 819

odst. 1 - K osvojení není třeba souhlasu rodiče, který zjevně nemá o dítě zájem.

odst. 2 - Rodič zjevně nemá o dítě zájem, neprojevuje-li soustavně o dítě opravdový zájem, a tím trvale zaviněně porušuje své povinnosti rodiče

§ 820

odst. 1 - Má se za to, že nezájem rodiče o dítě je zjevný, trvá-li alespoň 3 měsíce od posledního projeveného opravdového zájmu. Nelze-li však v chování rodiče spatřovat hrubé porušování jeho povinností, je třeba, aby byl orgánem SPOD poučen o možných důsledcích svého chování a aby od takového poučení uplynuly alespoň 3 měsíce. Orgán SPOD je povinen poskytnout rodiči nejpozději po tomto poučení poradenství a pomoc za podmínek stanovených jiným právním předpisem.

odst. 2 - Poučení se nevyžaduje, opustil-li rodič místo, kde se dříve zdržoval, aniž sdělil, kde se nyní zdržuje, a nepodařilo-li se ani za 3 měsíce zjistit místo, kde se rodič zdržuje.

4) Mimořádné dávky pomoci v hmotné nouzi

V případě, že máte nedostatek finančních prostředků a z tohoto důvodu nemáte možnost cestovat za svým dítětem, a přitom máte zájem se se svým dítětem stýkat, můžete podle § 2 odst. 5 písm. c) zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, požádat příslušný úřad práce o poskytnutí mimořádné jednorázové dávky na pokrytí výloh spojených s dopravou za vaším dítětem. Musíte však splňovat zákonné podmínky – bližší informace získáte na příslušném úřadě.

Podpis matky:.....

Podpis otce:.....

Podpis sociální pracovnice:.....

2.3 Přijetí dítěte do PPD z biologické rodiny, kdy je třeba věnovat pozornost zdravotnímu stavu dítěte z pohledu možného přenosu infekčního onemocnění

Situace 1: dítě odebrané z péče rodiny, popř. nalezené, kdy nedochází k předávání dítěte ze zdravotnického zařízení a není na základě lékařského vyšetření zajištěna bezinfekčnost dítěte.

1. dítě je manifestně nemocné, příznaky onemocnění jsou zjevné – je nutná hospitalizace ve zdrav. zařízení. Současně je možné podat návrh na PO do PPD.
2. dítě je bez známek akutního onemocnění a není důvod k hospitalizaci

Možná rizika pro rodinu PPD, která dítě přijímá do péče:

a) přenosná onemocnění : (zejména herpetické infekce, streptokokové a pneumokokové nákazy, roupovitost, svrab), některé infekce jsou nebezpečné zejména pro těhotnou pěstounku např. pátá dětská nemoc). Inkubační doba je většinou v rozpětí 3dny – 3týdny, v případě nákazy lze většinou cíleně přeléčit.

b) ohrožení zdraví a života:

- **žloutenka:** do 1týdne jsou výsledky odběrů krve, min. doba pro dg. v laboratoři jsou 3 pracovní dny

-**HIV:** dítě malé/narozené má testy provedeny v nemocnici po porodu, starší děti s rizikem, že jsou nakažené mohou mít výsledek z krevního odběru do týdne (5 pracovních dnů)

-**syfilis:** malé dítě má provedeny testy v porodnici, u staršího dítěte, kde je riziko přenosu pohl.cestou (je nutné zvážit u dětí pohl.zneužívaných), jsou výsledky z krve do 3 dnů

- **TBC:** vyšetření udělat podle anamnézy rodiny, dg.se také pomocí RTG srdce a plic v případě podezření na onemocnění

Nákaze inf.chorobou lze předejít dodržováním karanténních opatření, která však zabrání především přenosu nákazy krevní cestou.

Doporučit pěstounům PPD: ošetřování dítěte v rukavicích do doby, než je ověřena bezinfekčnost, popř. zaléčené akutní onemocnění. Rodiny PPD s dětmi – doporučit omezit kontakt přijatého dítěte s dětmi v rodině na minimum po dobu potvrzení bezinfekčnosti – nejpravděpodobnější je doba cca 1 týden.

Situace 2: v případě spolupracující biologické rodiny je možné také postupovat tak, že se dítěti zajistí vyšetření v pediatrické ambulanci před předáním do PPD.

Lékař může na základě aktuálního vyšetření sdělit, že dítě není v ohrožení života a nemá t.č. zjiitelné infekční onemocnění a jeho akt. stav nevyžaduje hospitalizaci ve zdrav.zařízení. Dále může zajistit odběr biologického materiálu (moč, krev, výtěry) k lab.vyšetření.

Rodič může podepsat, že dítě předává a shledává ho aktuálně bez infekční choroby (viz čestné prohlášení rodiče o bezinfekčnosti dítěte na tábor) - spíše jako doplnění k vyjádření rodiče, nelze na toto spoléhat

V případě akutního onemocnění či ohrožení života a zdraví dítěte má povinnost dítě vyšetřit jakýkoliv praktický lékař pro děti a dorost, tj. i když u něj dítě není registrováno.

V každém případě se při vyšetření praktickým lékařem pro děti a dorost nejedná o preventivní prohlídku dítěte, ale o *cílené vyšetření z důvodu aktuálního vyloučení přenosné infekční choroby, pokud možno se zaměřením na konkrétní epidemiologickou situaci v rodině.*

2.4 Dítě se z PPD předává do biologické rodiny

Komentář k adaptačnímu plánu návratu dítěte z PPD do biologické rodiny

Situace: o dítě projeví zájem rodič, osoba příbuzná nebo jemu blízká; je podán návrh na svěřeni dítěte do péče této osoby (pro účely výkladu je užíváno „rodič“)

1. fáze – zaučení biolog.rodiče v péči o dítě

Rodič se zaučuje v péči o dítě, od pěstounů PPD se dozvídá informace o denním režimu dítěte a o jeho specif.potřebách; tj. spánkový režim, strava, co má dítě rádo, kdy reaguje pláčem apod.

Kdy ano, kdy není potřeba a může hned nastoupit 2. fáze?

ANO – v případě, že rodič nebyl delší dobu s dítětem v kontaktu, jedná se např. o nezralou matku, nezkušenou v péči o dítě. Rodič se učí péči o dítě v bezpečném prostředí dítěte v přítomnosti pečující osoby-pěstouna např. v prostorách nezisk.organizace, která zajišťuje asist.kontakt popř. v domácnosti PPD (pokud se takto obě strany domluví a není zde pravděpodobné rizikové chování rodiče).

NE – rodič je s dítětem v kontaktu v rámci asistovaného setkávání např. v prostorách neziskové organizace, kontakty jsou časté a rodič si v rámci těchto kontaktů osvojuje návyky, jak o dítě pečovat a jak s ním komunikovat.

2. fáze – pěstoun doprovází biolog.rodiče do místa jeho pobytu

Pěstoun společně s dítětem dochází do domácnosti rodiče. Pomáhá rodiči s přípravou domácího prostředí (umístění postýlky, přebalovací pult apod.), zajištěním všech potřeb pro péči o dítě (lahvičky, příprava jídla pro dítě, ošetřování pokožky dítěte-u kojenců, koupání dítěte).

Předností je postupná adaptace dítěte na prostředí jeho biolog. rodiny za asistence pěstouna, rodič více přebírá aktivitu v péči o dítě. Dítě přichází do kontaktu se svojí biolog. rodinou v jejím přirozeném prostředí, poznává prostředí, ve kterém bude žít, je intenzivní komunikace, navazování pevného vztahu mezi dítětem a rodičem, popř. dalšími rodinnými příslušníky.

Podle dohody se této fáze účastní také pracovník doprovázející organizace, který má uzavřenou dohodu s PPD. Tento pracovník by měl být přítomný vždy 1. setkání v rodině. Podle plánu se pak účastní dalších setkání, je zde prostor nastavit kontakty i bez jeho přítomnosti, kdy zprávy o průběhu adaptace podává pěstoun PPD přímo doprovázející organizaci, která pěstounovi zajišťuje poradenský servis. Doprovázející organizace dává

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

Jihočeský kraj

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

zprávy a vyhodnocuje adaptaci, tyto podklady předává OSPOD, který pak soudu dává vyjádření ohledně svěřeni dítěte zpět do péče rodiče.

Doprovázející organizace v rámci svých možností pokračuje v pomoci matce nabídkou terénní služby (není zde již podpora dohody PPD!), popř. vyhledá a doporučí organizaci, která zajistí terénní službu matce (docházení do domácnosti, podpora kompetencí rodiče v péči o dítě)

3. fáze – následná péče, dítě je v biolog.rodině, PPD je ukončena

V rámci dohledu navštěvuje dítě v rodině pracovník OSPOD. Terénní služba podporuje kompetence matky v péči o dítě, se souhlasem rodiče předává zprávy OSPOD.

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

2.5 Dohoda o seznámení a předání dítěte z PPD do původní biologické rodiny

DOHODA

o seznámení a předání dítěte z PPD do původní biologické rodiny

Přítomni:

- 1) pan/paní.....
- 2) pěstouni:
- 3) organizace, která má s pěstouny uzavřenou dohodu.....
- 4) OSPOD.....

Paní.....,nar. bytem.....,která je matkou (popsat vztah k dítěti: *babičkou, tetou, strýcem....*) nezl.....,nar....., t.č. umístěného v pěstounské péči na přechodnou dobu u pěstounů manželů bytem.....
Matka nezl. dítěte podala dnek (místo soudu)..... návrh na svěřeni dítěte do svojí péče.

V průběhu doby, kdy je dítě umístěné v pěstounské péči na přechodnou dobu matka o dítě projevovala zájem tím způsobem, že.....(přesný popis zájmu do dítě, např. asistované kontakty – jak často a kde, telefonáty....)

Obsahem dohody je adaptační plán:

1. fáze – rodič se zaučuje v péči o dítě

Zde popište, proč rodič o dítě v minulosti nepečoval, jak dlouho nebyl s dítětem v kontaktu, jak je rodič kompetentní v zajištění potřeb dítěte, v péči o něj (např. má už zkušenosti s péčí o dítě, jedná se o jeho první dítě?) v jeho přirozeném a bezpečném prostředí t.č. tedy v PPD, popř. v prostředí, kde byl zajištěn asistovaný kontakt.

Pokud už probíhaly kontakty, je možné tuto fázi vynechat a neplánovat konkrétně, pouze popsat.

2. fáze – pěstoun doprovází rodiče do místa jeho pobytu, probíhají průběžné kontakty

Matka a pěstouni se společně domluví na první návštěvě domácnosti matky, která se uskuteční dne.....vhod za doprovodu pracovníka doprovázející organizace.

Dále budou kontakty matky a pěstounky s dítětem probíhat podle dohodnutých termínů a časů, účast pracovníka doprovázející organizace je také plánovaná z důvodu průběžného vyhodnocování adaptace dítěte.

Plán kontaktů je přílohou dohody, termíny je možné měnit a přizpůsobovat podle aktuálního stavu dítěte, matky a pěstounky.

Role pěstouna:

- Pěstounka podporuje matku v péči o dítě a zajištění dalších potřeb pro dítě (např. mohou společně přímo v místě vytipovat vhodnou lékárnou pro nákup léků, kosmetiky a kojení mléka apod....).
- Pěstounka spolu s matkou mohou navštívit i dětského lékaře nebo jiné odborné lékaře.
- Pěstounka podporuje matku v organizaci domácnosti podle potřeb dítěte (kam umístit postýlku, potřeby v péči o dítě apod.).
- Pěstounka po každém kontaktu napíše zprávu, ve které popíše dané činnosti; zprávu konzultuje s pracovníkem doprovázející organizace a podle dohody s OSPOD zasílá jako podklad k vyhodnocení situace dítěte a k tvorbě IPOD vždy po (např. 3 kontaktech, záleží na četnosti....).

„Zvýšení efektivity a kvality sociálně-právní ochrany dětí v Jihočeském kraji“,
registrační číslo projektu: CZ.1.04/3.1.03/C2.00072

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

- Jsou podporovány a rozvíjeny vztahy dítěte k ostatním členům rodiny a blízkým lidem.

Role doprovázející organizace

- Asistuje při prvním kontaktu v místě bydliště matky.
- Konzultuje s pěstounkou jednotlivé kontakty a působí jako poradce pěstouna, v případě potřeby mu zajistí odbornou pomoc či konzultaci.
- Předává zprávy o kontaktu pracovníkovi OSPOD.

Role OSPOD

- Zprávy o kontaktech využije pracovník OSPODu jako podklad pro vyhodnocení situace dítěte vypracování IPOD.
- Vyhodnocení situace dítěte a plnění adaptačního plánu pracovník OSPOD předává soudu s vyjádřením se k návrhu matky ohledně svěřeni dítěte do její péče.

3. fáze – následná podpora matky v péči o dítě

1) ukončení PPD

Soud rozhodne o svěřeni dítěte do péče matky.

Období mezi rozhodnutím a nabytím právní moci je prostorem pro intenzivní kontakty matky s dítětem a s pěstounkou *(naplánují se např. 4 dny po sobě jdoucí s tím, že poslední den dítě zůstává s matkou, odchází pěstounka).*

Dnem nabytí právní moci je ukončeno doprovázení pěstounské péče na přechodnou dobu.

2) nařízení dohledu

OSPOD má nařízený dohled soudně, nebo jej ustanoví dle §.....

3) zajištění terénní služby

Předem je ve spolupráci OSPOD a doprov. organizace zajištěna terénní služba, která podporuje matku v rodičovských kompetencích.

matka

.....

doprovázející organizace PPD

.....

pěstouni PPD

.....

OSPOD

.....

Zapsal, dne:

2.6 Adaptační plán - kontakty

ADAPTAČNÍ PLÁN – KONTAKTY

Kontakt	Dne	Kontakt od-do hod. a kde (např. domácnost matky, návštěva apod.) pediatra	Přítomni matka / pěstoun / doprov.org. / OSPOD

Termíny a časové rozvržení kontaktů je třeba přizpůsobit režimu dítěte a obsáhnout pokud možno maximum situací jako v běžném životě – např. dopolední režim, oběd, odpolední program, návštěva pediatra apod.

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

2.6 Přehled návštěv

Přehled návštěv nezl. „“, nar..... “
--

poř.č. návštěvy	datum místo od/do	obsah návštěvy (kdo se návštěvy zúčastnil a jak probíhala)	zapsal

PODPORUJEME
 VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

3. Vyhodnocení situace dítěte v náhradní rodinné péči

3.1 Vyhodnocení situace dítěte

MĚSTSKÝ ÚŘAD, ODBOR SOCIÁLNÍCH VĚCÍ,
 ODDĚLENÍ SOCIÁLNĚ PRÁVNÍ OCHRANY DĚTÍ

VYHODNOCENÍ SITUACE DÍTĚTE V NRP

Om .../...

Datum založení spisové dokumentace:

1. ZÁKLADNÍ ÚDAJE O DÍTĚTI

Jméno a příjmení dítěte:	
Datum narození, rodné číslo:	
Trvalé bydliště:	
Místo současného pobytu:	
Občanství/státní příslušnost:	

2. RODIČE DÍTĚTE

Příjmení a jméno:		Datum narození:	Trvalý pobyt	Místo současného pobytu	Rodičovská odpovědnost
Matka					ANO/NE
Otec					ANO/NE

3. FYZICKÁ OSOBA ODPOVĚDNÁ ZA VÝCHOVU DÍTĚTE

Vztah k dítěti:	např. pěstounka – teta, poručnice ...	např. pěstoun – strýc, poručník ...
Jméno a příjmení:		
Datum narození:		

„Zvýšení efektivity a kvality sociálně-právní ochrany dětí v Jihočeském kraji“,
registrační číslo projektu: CZ.1.04/3.1.03/C2.00072

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Stav:		
Místo trvalého pobytu:		
Přechodný pobyt:		
Občanství:		
Kontakt:		

4. DĚTI ŽIJÍCÍ VE SPOLEČNÉ DOMÁCNOSTI (VLASTNÍ, PŘIJATÉ – PP, POR,...)

Jméno a příjmení:	Datum narození:	Jméno a příjmení (společného rodiče)	Jméno a příjmení (druhého rodiče)	Vztah k fyzické osobě pečující o dítě

5. DĚTI FYZICKÝCH OSOB, KTERÉ NEŽIJÍ VE SPOLEČNÉ DOMÁCNOSTI

Jméno a příjmení:	Datum narození:	Jméno a příjmení (společného rodiče)	Jméno a příjmení (druhého rodiče)	Poznámka (místo pobytu, je-li odlišné)

6. DŮVOD PŘIJETÍ DÍTĚTE DO NRP, FORMA PÉČE, ROZSUDEK

<i>důvod přijetí dítěte do NRP</i>	
<i>forma péče</i>	
<i>rozsudek, č.j., ze dne, právní moc</i>	

7. INSTITUTE A DALŠÍ ODBORNÍCI PRACUJÍCÍ S DÍTĚTEM

Název	Konkrétní osoba	Tel.	Kontaktní e-mail
<i>Praktický lékař (dětský lékař)</i>			

„Zvýšení efektivity a kvality sociálně-právní ochrany dětí v Jihočeském kraji“,
registrační číslo projektu: CZ.1.04/3.1.03/C2.00072

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Předškolní/základní/střední škola			
Instituce			
Instituce			
Instituce			

8. BOBYTY DÍTĚTE MIMO RODINNÉ PROSTŘEDÍ

<p><i>pokud bylo v minulosti dítě umístěno mimo rodinné prostředí - kde, jak dlouho, z jakých důvodů, jak v té době probíhal kontakt s rodiči a blízkými</i> <i>popř. pobyt v SVP, DPL, DDÚ</i></p>	
Zdroj informací:	<i>např. ze spisové dokumentace dítěte, osobní zkušenost apod.</i>
Cíle (konkrétní):	Plánové kroky a opatření:

9. ZDRAVÍ, CITOVÝ VÝVOJ A VÝVOJ CHOVÁNÍ DÍTĚTE

<i>zdravotní rizika:</i>	<ul style="list-style-type: none"> • kouření, alkohol, obezita, závislosti ...
<p><i>aktuální zdravotní stav dítěte:</i> <i>(chronické nemoci, postižení, úrazy, další diagnózy, aktuální zdravotní stav dítěte, zda je léčen u odborných specialistů)</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • není nám známo • nezl. je léčen u odborného lékaře • pěstounka uvádí
<i>emoční ladění dítěte – jak dítě projevuje emoce, schopnost přijmout kritiku a radu, sebeovládání ...</i>	<ul style="list-style-type: none"> • není nám známo • nejsou zaznamenány žádné vážné emocionální výkyvy, pěstouni chování nezl. zvládají • dle vyjádření pěstounky nezl. mívá časté záchvaty zlosti
<i>rituály dítěte, případné problémy v psychomotorickém a emočním vývoji, prožívání traumat, zvýšená úzkost nebo agrese, impulzivnost, nesoustředěnost, reakce na stres</i>	<ul style="list-style-type: none"> • nejsou nám známy, pěstouni neuvádějí • diagnostikováno ADHD (nesoustředěnost, hyperaktivita, impulzivita)
Zdroj informací:	<i>např. rozhovor s pěstouny, dítětem, pozorování, šetření v rodině, zpráva lékaře, osobní zkušenost apod.</i>
Cíle (konkrétní):	Plánové kroky a opatření:

PODPORUJEME
 VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

10. UČENÍ SE

škola, třída prospěch dítěte problémy v učení a doučování, problémy v chování, kázeňská opatření	
případný odklad školní docházky, realizovaná opatření ve vztahu ke vzdělávacím potřebám dítěte individuální vzdělávací plán ve škole	
spolupráce pěstounů a školy	
Zdroj informací:	např. rozhovor s pěstouny, dítětem, pozorování, šetření v rodině, zpráva třídního učitele, výchovného poradce, osobní zkušenost apod.
Cíle (konkrétní):	Plánové kroky a opatření:

11. VZTAHY DÍTĚTE

vztah dítěte k pečujícím osobám	<ul style="list-style-type: none"> • stabilní a vřelé vztahy s pěstouny, včetně jejich dětí a širší rodiny • nezl. dosud nenavázal vztah s pěstouny
vztah dítěte k rodičům	<ul style="list-style-type: none"> • rád by se s rodiči vídal • např. Pavel uvádí, že neví, kde rodiče jsou a ani nemá zájem se s nimi vídat
vztah dítěte k sourozencům	<ul style="list-style-type: none"> • např. Pavel ví, že má starší sestru, ale neví, kde je. Rád by s ní ale byl v kontaktu ...
vztah dítěte k rodinným příslušníkům (prarodiče, teta, strýc, ...)	
vztah dítěte k dospělým osobám (učitel, soused, ...)	

<i>vztah dítěte s vrstevníky, spolužáky</i> <i>postavení dítěte v kolektivu</i>	<ul style="list-style-type: none"> • standardní chování k vrstevníkům a spolužákům, nevybočuje z obvyklých sociálních norem • v kolektivu je konfliktní, těžko snáší vrstevnickou autoritu, ve skupině má špatné postavení mezi vrstevníky je neoblíbený, není schopen navázat pevné přátelství
Zdroj informací:	např. rozhovor s pěstouny, dítětem, pozorování, šetření v rodině, zpráva třídního učitele, výchovného poradce, osobní zkušenost apod.
Cíle (konkrétní):	Plánové kroky a opatření:

12. ZÁJMY, KROUŽKY, ZÁLIBY DÍTĚTE

<i>jak tráví dítě volný čas, jaké má mimoškolní aktivity a koníčky</i>	
<i>jaké má dítě dobré vlastnosti, v čem je úspěšné</i>	<ul style="list-style-type: none"> • nezl. rád • šikovný, manuálně zručný, ...
Zdroj informací:	např. rozhovor s pěstouny, dítětem, pozorování, šetření v rodině, zpráva třídního učitele, výchovného poradce, osobní zkušenost apod.
Cíle (konkrétní):	Plánové kroky a opatření:

13. IDENTITA A PŘEDSTAVA VLASTNÍ BUDOUCNOSTI

<i>jak dítě vnímá rozpad rodiny, jak samo sebe prožívá, jak přemýšlí o své budoucnosti, sebezpůsobení, sebedůvěra dítěte</i>	<ul style="list-style-type: none"> • je zklamaný ze svého chování, nechce rodičům přidělovat další starosti • chtěl by se vyučit • nedomnívá se, že by dělal něco, co se nemá, nemá snahu, měnit své chování
Zdroj informací:	např. rozhovor s dítětem, pěstouny, pozorování, šetření v rodině, zpráva školy a vyjádření třídního učitele, zpráva pediatra, psychologa, osobní zkušenost apod.
Cíle (konkrétní):	Plánové kroky a opatření:

14. RODIČOVSKÁ KAPACITA

	<ul style="list-style-type: none"> • rodiče si přejí nezl. přijmout zpět, ale nemají pro to vhodné podmínky
--	--

„Zvýšení efektivity a kvality sociálně-právní ochrany dětí v Jihočeském kraji“,
registrační číslo projektu: CZ.1.04/3.1.03/C2.00072

<i>vztah rodičů k dítěti</i>	
<i>styk dítěte s rodiči</i>	<ul style="list-style-type: none"> • styk neprobíhá, protože ... styk probíhá (jak často, jak probíhá, jaký názor na to má nezl. apod.)
<i>zajištění bezpečí a ochrany</i>	
<i>vedení a hranice</i>	
Zdroj informací:	např. rozhovor s pěstouny, dítětem, pozorování, šetření v rodině, zpráva třídního učitele, výchovného poradce, osobní zkušenost apod.
Cíle (konkrétní):	Plánové kroky a opatření:

15. POTŘEBY A PŘÁNÍ DÍTĚTE – OCHRANNÉ A RIZIKOVÉ FAKTORY

<i>potřeby dítěte</i>	
<i>přání dítěte</i>	
<i>ochranné faktory - mladší děti</i>	<ul style="list-style-type: none"> • fyzicky zdravé dítě, dobrá školní docházka a výsledky, klidné dítě s pozitivní citovou vazbou, dobré komunikační dovednosti, rodič s dobrým fyzickým i duševním zdravím, podpora v rámci rodiny, dobrá docházka na zdravotní prohlídky
<i>rizikové faktory - mladší děti</i>	<ul style="list-style-type: none"> • podrážděné, nespavé dítě, dítě se specifickými potřebami/ s poruchami učení, komunikační obtíže, nízké sebehodnocení, rodič s mentálním postižením, rodič zneužívá návykové látky nebo alkohol, bez práce, časté stěhování, nízké příjmy, dluhy
<i>ochranné faktory - starší děti a mládež</i>	<ul style="list-style-type: none"> • klidné dítě s pozitivní citovou vazbou, dobré komunikační dovednosti, pozitivní vztahy s vrstevníky, dobrá školní docházka a výsledky, pozitivní přístup k dospívajícímu, rodič bez TC, pozitivní postoj ke vzdělání
<i>rizikové faktory - starší děti a mládež</i>	<ul style="list-style-type: none"> • hyperaktivita, komunikační obtíže, dítě odmítané vrstevníky, špatná školní docházka, rodič s trestnou činností, rodič zneužívající návykové látky nebo alkohol, konflikt v rodině, nedostatečný dohled, zájem o aktivity dítěte, nízký příjem, dluhy, bez práce, sociálně vyloučená lokalita
Zdroj informací:	např. rozhovor s pěstouny, dítětem, pozorování, šetření v rodině, zpráva školy a vyjádření třídního učitele, zpráva pediatra, psychologa, osobní zkušenost apod.
Cíle:	Plánové kroky a opatření:

„Zvýšení efektivity a kvality sociálně-právní ochrany dětí v Jihočeském kraji“,
registrační číslo projektu: CZ.1.04/3.1.03/C2.00072

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Sociální pracovník pro NRP - jméno a příjmení:	Podpis:	Datum:

3.2 Individuální plán ochrany dítěte (NRP)

MĚSTSKÝ ÚŘAD, ODBOR SOCIÁLNÍCH VĚCÍ, ODDĚLENÍ SOCIÁLNĚ PRÁVNÍ OCHRANY DĚTÍ INDIVIDUÁLNÍ PLÁN OCHRANY DÍTĚTE	Om ... /.. Datum založení spisové dokumentace:
--	---

Jméno a příjmení dítěte	
<i>Popis příčin ohrožení dítěte a důvody zahájení sociálně-právní ochrany dítěte</i>	

Rodiče / jiné osoby odpovědné za výchovu dítěte				
	Matka/pěstounka/poručnice	Otec/pěstoun/poručník		
Jméno a příjmení:				
Datum narození:				
Trvalé bydliště:				
Místo současného pobytu:				
Cíle	Plánované kroky a opatření	Odpovědné osoby	Termín	Hodnocení a ověřování
Metody práce s rodinou, rozsah intervence a pomoci	Např. sociální šetření, rozhovor s rodiči, dítětem, s blízkými osobami (příbuzný, soused, škola, lékař ..., pozorování, případová konference, spolupráce s psychologem, s lékařem, s třídním učitelem, s návaznou službou, ostatní instituce (policie, ÚP, OSSZ ...), zpráva lékaře, učitele, psychologa, sociální služby atd.			

Sociální pracovnice/pracovník (jméno a příjmení)	Podpis	Datum
Rodiče/jiné osoby odpovědné za výchovu	Podpis	Datum

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

4. Vyjádření lékaře o zdravotním stavu dítěte pro účely svěření do náhradní rodinné péče

Vyjádření lékaře o zdravotním stavu dítěte pro účely svěření do náhradní rodinné péče

Obecní úřad obce s rozšířenou působností vede dle § 21 odst 4 písm. a) až f) zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů spis.dokumentaci o dítěti, která obsahuje mimo jiné také zprávu o zdravotním stavu a vývoji dítěte. Na základě §53 zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů jsou poskytovatelé zdrav.služeb povinni sdělit údaje týkající se zdravotního stavu vyžádané orgánem sociálně-právní ochrany, o úhradě zdravotních služeb platí zvláštní právní předpis.

<i>Jméno a příjmení dítěte:</i>	
<i>Datum a místo narození:</i>	
<i>Datum 1.prohlídky oš.pediatra</i>	

ANAMNESTICKÉ ÚDAJE

(uveďte veškeré údaje, které jsou Vám známy)

Rodinná anamnéza

<i>Matka</i> <i>(věk, zdrav.stav, pohlavní choroby, závislosti na návyk.látkách, alergie)</i>	
<i>Otec</i> <i>-uvedený v rodném listě, biologický otec (věk, zdrav.stav, pohlavní choroby, závislosti na návyk.látkách, alergie)</i>	
<i>Sourozenci</i> <i>(věk, zdrav.stav, psychomotor.vývoj,alergie)</i>	
<i>Závažná onemocnění v rodině</i>	

PODPORUJEME
 VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Osobní anamnéza dítěte

Gravidita (sledovaná, pořadí těhotenství a porodu, průběh těhotenství-hospitalizace či medikace)	
Porod (porodní váha a délka, týden gravidity, způsob porodu, , hypotrofie....)	
Poporodní adaptace (Apgarové skóre, resuscitace, křeče, dechové potíže, jiné potíže)	
Onemocnění novorozence (ikterus, abstinenční příznaky)	
Vrozené vývojové vady	
Vzhled dítěte (znaky jiného etnika)	

NÁSLEDNÁ PÉČE O NOVOROZENCE

Vyšetření OAE(otoakustických emisí)	
Kalmetizace	
Vyšetření kyčlí	
UZ vyš. (mozku, ledvin)	
Očkování (ze zákona, doporučené, jiné)	
Genetické vyšetření (nebylo důvodné/ bylo provedeno)	

„Zvýšení efektivity a kvality sociálně-právní ochrany dětí v Jihočeském kraji“,
registrační číslo projektu: CZ.1.04/3.1.03/C2.00072

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Specifika péče o dítě

Strava (běžná/dietní opatření - alergie)	
Medikace	
Rehabilitace (Vojtova refl. terapie apod.)	
Další provedená odborná vyšetření (např. oční, kardiologické, neurologické, metabolické, KO+dif., logopedické...)	
Psychomotorický vývoj (odpovídající věku, opoždění, indikace psychologického vyšetření...)	
Další sdělení- prodělaná onemocnění	

Datum a místo, podpis oš.lékaře:

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

5. Protokol - souhlas se sourozenci

PROTOKOL - souhlas sourozenci

**Krajský úřad Jihočeského kraje, odbor sociálních věcí a zdravotnictví,
oddělení sociálně právní ochrany dětí, pracoviště náhradní rodinné péče**

Souhlasím, aby orgán sociálně právní ochrany dětí (tj. obecný úřad obce s rozšířenou působností, krajský úřad), případně subjekt pověřený výkonem sociálně právní ochrany dětí (tj. nezisková organizace), mě/nás kontaktoval i po právním moci rozsudku o osvojení dítěte:

- z důvodu narození sourozence dítěte svěřeného do mé/naší péče a ověření mé/naší motivace k přijetí dalšího dítěte do NRP
- za účelem případného kontaktu a podpory sourozeneckých vazeb se sourozencem dítěte, umístěného v jiné náhradní rodině.

.....
jméno, příjmení

.....
jméno, příjmení

V

dne

6. Přehled změn - nový občanský zákoník (NOZ)

Aby dítě mohlo být v budoucnu osvojeno, je třeba, aby bylo právně volné. To se nejčastěji děje buď souhlasem biologických rodičů či soud rozhodne, že tohoto souhlasu není třeba, protože se rodiče o dítě nezajímali. Právě tady dochází k zásadním změnám:

Souhlas s osvojením

Do 1. 1. 2014 platilo, že souhlas s osvojením mohou dát biologičtí rodiče nejdříve po uplynutí 6 týdnů od narození dítěte a tudíž, pokud dítě bylo zdravé, mohlo být už v tomto věku předáno do předadopční péče budoucím osvojitelům. O předadopční péči rozhodoval obecní úřad obce s rozšířenou působností a od právní moci tohoto rozhodnutí se už budoucí osvojitelé nemuseli obávat odvolatelnosti souhlasu biologických rodičů.

Od 1. 1. 2014 může dát biologický otec souhlas s osvojením hned po narození dítěte, matka až po šesti týdnech věku dítěte. Ale oba dva mohou další 3 měsíce po udělení tohoto souhlasu svůj souhlas s osvojením odvolat. Po uplynutí této lhůty se výkon práv a povinností biologických rodičů vyplývající z rodičovské odpovědnosti pozastavuje (poručníkem dítěte se automaticky stává OÚ obce s rozšířenou působností).

Odvolání souhlasu s osvojením

Zároveň zákon stanoví podmínky odvolání souhlasu i po třech měsících, kdy byl dán. A to buď, pokud dítě ještě nebylo předáno do péče osvojitele před osvojením (končí právní mocí usnesení soudu o svěřeni dítěte do péče před osvojením) nebo proto, že soud rozhodl, že je v zájmu dítěte, aby bylo se svými rodiči a aby dítě bylo vydáno tím, komu bylo svěřeno zpět do péče rodičů.

Prakticky **až do právní moci rozsudku o osvojení může být dítě na základě rozhodnutí soudu vráceno zpět do biologické rodiny** („žaloba na vydání dítěte“). Na druhou stranu je nutné říci, že sice to možné je, ale biologičtí rodiče musí zdůvodnit odvolání svého souhlasu a dokázat, že mají podmínky pro péči o dítě.

Také je třeba dodat, že souhlas s osvojením (případně odvolání tohoto souhlasu) mohou udělit biologičtí rodiče ústně do protokolu jedině před jakýmkoliv soudem (tzn. není nutné soud podle jejich trvalého bydliště), což je náročnější, než když dosavadní úprava umožňovala udělení tohoto souhlasu i na obecním úřadu obce s rozšířenou působností. V praxi dochází k tomu, že někteří biologičtí rodiče udělují souhlas s osvojením před soudem nejlépe za doprovodu sociální pracovnice oddělení sociálně-právní ochrany dětí obecního úřadu, která jim poskytuje určitou „lidskou“ podporu.

Souhlasu rodiče osvojovaného dítěte není k osvojení třeba

Souhlasu rodiče osvojovaného dítěte není k osvojení třeba v určitých zákonem stanovených případech. Potom souhlas s osvojením dává poručník, případně opatrovník rodiče. Rovněž tady platí, že nejdříve se hledá, zda někdo z blízkých příbuzných by byl schopný si vzít dítě do péče.

Situace, kdy k osvojení dítěte není třeba souhlasu rodičů, jsou tyto:

- 1) rodiče byli zbaveni rodičovské odpovědnosti a zároveň práva dát souhlas s osvojením (opět novinka pouhé zbavení rodičovské odpovědnosti nestačí)
- 2) rodič není schopen projevit svou vůli nebo rozpoznat následky svého jednání nebo je ovládnout
- 3) rodič se zdržuje na neznámém místě a toto místo se nepodaří soudu ani jinému orgánu veřejné moci zjistit
- 4) rodič o dítě zjevně nemá zájem – a) minimálně 3 měsíce (o dítě nemá od počátku zájem např. matka utekla z porodnice nebo hrubě porušoval své povinnosti)
b) 3 měsíce o dítě zjevně nemá zájem (např. nenavštěvoval je v dětském domově + další 3 měsíce, kdy byl o důsledcích svého nezájmu poučen tzn. celkem 6 měsíců se nezajímal).

Pokud budoucímu osvojiteli bude svěřeno soudem dítě do péče před osvojením a v době do právní moci rozsudku soudu o osvojení se ozvou příbuzní dítěte, opět mají přednost před osvojiteli a soud se jejich návrhem na svěřeni dítěte do péče musí zabývat. Rovněž biologičtí rodiče mohou do právní moci rozsudku o osvojení podat soudu návrh, aby zrušil své rozhodnutí, že není třeba jejich souhlasu o osvojení (ve smyslu, že měli důvody se o dítě nezajímat, ale už se zajímají a chtějí se o dítě starat).

Péče budoucích osvojitelů

Zákon stanoví, že je možné, pokud s tím budoucí osvojitelé souhlasí, předat jim dítě hned po udělení souhlasu biologických rodičů s osvojením (tj. nejdříve po 6 týdnech od narození dítěte) nebo dokonce pokud s tím souhlasí rodiče dítěte a pokud to umožňuje jeho zdravotní stav ihned po narození dítěte. Budoucí osvojitelé by si měli být ale vědomi, že jsou „pouhými“ pečovateli o dítě, kdy zákonnými zástupci jsou nadále biologičtí rodiče se všemi právy a povinnostmi, které z toho vyplývají. O předání dítěte do péče budoucím osvojitelům rozhodne soud. Rodiče osvojovaného dítěte jsou povinni o předání dítěte informovat orgán sociálně-právní ochrany dětí.

Budoucí osvojitelé sice na jedné straně budou moci pečovat o dítě od nejtělejšího věku a zároveň budou na „prvním“ místě před ostatním zájemci o osvojení, na druhou stranu budou vystaveni riziku, že se bude jednat o péči dočasnou, protože biologičtí rodiče svůj souhlas

s osvojením odvolají (nebo ho v případě dítěte mladšího 6 týdnů matka vůbec nedá) či se přihlásí někdo z příbuzných, který projeví zájem o svěřeni dítěte do péče.

Je tedy možné, že z péče budoucích osvojitelů přejde dítě zpět do péče rodičů, případně jiných příbuzných dítěte nebo nebude možné dítě osvojit, ale svěřit ho „pouze“ do pěstounské péče. Zároveň je třeba dodat, že biologičtí rodiče budou minimálně do udělení souhlasu s osvojením účastníky řízení a budou znát přinejmenším adresu osvojitelů. Rovněž do rozhodnutí soudu o svěřeni dítěte do jejich péče (usnesení o předběžném opatření, případně usnesení o svěřeni dítěte do péče budoucích osvojitelů) budoucí náhradní rodiče nebudou moci nastoupit na mateřskou dovolenou a čerpat peněžitou pomoc v mateřství.

Navíc se doba péče budoucích osvojitelů nezapočítává do doby péče před osvojením, ale po třech měsících od udělení souhlasu s osvojením se bez rozhodnutí soudu automaticky překloupí péče do 6 měsíční péče před osvojením, po jejímž uplynutí soud může rozhodnout o osvojení dítěte.

Soud by tedy měl v těchto případech svěřovat dítě do péče budoucím osvojitelům jen v těch případech, kdy je velká pravděpodobnost, že rodiče dají souhlas s osvojením či se o dítě nebudou zajímat (např. matka uteče z porodnice a před tím se jasně vyjádří, že dítě nechce a otec není uveden v rodném listě).

Z výše zmíněného vyplývá, že krajský úřad eviduje, jednak budoucí osvojitele, kteří chtějí větší právní jistotu ohledně budoucí péče o dítě (i když určité riziko bude až do právní moci rozsudku o osvojení vždycky) a ty, kteří jsou ochotni jít do většího rizika a vstupovat tak trochu na cestu přímé adopce či pěstounství a budou souhlasit s přijetím dítěte před udělením souhlasu biologických rodičů s osvojením.

Péče před osvojením

Do 31. 12. 2013 rozhodovaly o svěřeni dítěte do předadopční péče obecní úřady obce s rozšířenou působností. Od 1. 1. 2014 rozhoduje o svěřeni dítěte **do péče před osvojením soud**. Soudní praxe je t.č. roztříštěná, záleží na jednotlivých soudech. Budoucí náhradní rodiče musí být připraveni na větší počet návštěv dítěte v ústavním zařízení či u pěstounů na přechodnou dobu před jeho svěřeni do jejich péče (přibližně po dobu 1-2 měsíce než rozhodne soud).

Péče před osvojením trvá minimálně **6 měsíců**. Dítě je v péči budoucích osvojitelů na jejich náklad. Po tuto dobu již biologický rodič nemá k dítěti vyživovací povinnost. Pokud to bude potřeba či to bude vhodné, bude tato péče trvat i déle. Soud nemůže rozhodnout o osvojení před uplynutím 6 měsíců, návrh na osvojení ale již v této době lze k soudu podat. Pokud je dítě nejdříve svěřeno do péče budoucích osvojitelů (tzn. před uplynutím 3 měsíců od souhlasu biologických rodičů s osvojením, tak 6 měsíců se počítá až po 3 měsíční lhůtě od souhlasu s osvojením).

Osvojení

Nelze o osvojení rozhodnout, pokud někdo z blízkých příbuzných dítěte podá návrh na svěřeni dítěte do péče. Musí se počkat na výsledek tohoto soudního řízení. To stejné platí, pokud muž, který tvrdí, že je otcem osvojovaného dítěte, podá návrh na určení otcovství.

Soud má v rámci řízení o osvojení povinnost znovu vyslechnout biologické rodiče, i když nejsou účastníky řízení a to z důvodu, zda se na jejich souhlasu s osvojením nic nezměnilo, případně zda k němu nebyli nějakým způsobem donuceni (neplatí, pokud rodič se zdržuje na neznámém místě; rodič byl zbaven rodičovské odpovědnosti a práva dát souhlas s osvojením; svéprávnost rodiče byla ve věci udělení souhlasu k osvojení omezena; rodič není schopen projevit svou vůli nebo rozpoznat následky svého jednání nebo je ovládnout).

Záleží na konkrétním soudci jakým způsobem a v jaké fázi řízení o osvojení biologické rodiče vyslechnou.

Dohled na úspěšnosti osvojení

Soud může i bez návrhu nařídít nad osvojencem a osvojitelem po dobu, kterou sám určí, dohled. Ten bude vykonávat sociální pracovník orgánu SPOD obecního úřadu. Je na soudu, kdy vyhodnotí, že je dohled potřebný či naopak zbytečný. Není to myšleno jako sankční opatření. Dohled má být uskutečňován zejména proto, aby tam, kde je třeba osvojiteli a osvojenci poskytnout radu nebo pomoc, se tak stalo operativně a řádně.

Utajení osvojení

Osvojitel nebo osvojenec může navrhnout, aby soud rozhodl, že osvojení a jeho okolnosti mají být utajeny před rodinou původu dítěte. To obdobně platí i pro utajení pokrevního rodiče a jeho souhlasu k osvojení. Přesto může soud rozhodnout o odtajnění, odůvodňuje-li to velmi závažná situace ohrožující osvojené dítě na životě nebo na zdraví.

Nezrušitelnost osvojení

Dříve byly dva druhy osvojení – zrušitelné (kdy dítě mohlo být celý život zrušitelně osvojeno) a nezrušitelné (bylo možné u dětí starších jednoho roku). NOZ hovoří o zrušitelném osvojení, které automaticky (aniž by musel proběhnout soud) přechází po 3 letech od rozhodnutí soudu o osvojení do nezrušitelné podoby. Pokud je to v zájmu dítěte, může soud na návrh osvojitele rozhodnout o nezrušitelnosti osvojení i dříve než po uplynutí tří let.

A ještě některá ustanovení, která není potřeba nějak komentovat:

Osvojitel je povinen informovat osvojence o skutečnosti osvojení, jakmile se to bude jevit vhodným, nejpozději však do zahájení školní docházky; Jakmile osvojenec nabude svéprávnosti, vznikne mu právo seznámit se s obsahem spisu, který byl veden v řízení o jeho osvojení (pokud nebude osvojení utajeno, má osvojenec právo nahlédnout do matriky ve 12 letech).